

Ekstraordinært landsstyremøte med sentralstyret på tiltalebenken

Delegatene samler seg i små grupper og er iallfall enige om én ting – saken er trist for Legeforeningen. Spekulasjonene er mange. Blir det mistillit til sentralstyret eller utblåsning og fornyet tillit? Gjelder striden vektlegging av fag versus fagforening? Vil evalueringsrapporten bli tilgjengelig og vil Magne Nylenna være til stede?

I det nye messesenteret på Lillestrøm midtveis mellom Oslo og Gardermoen siger strømmen av landsstyredelegater og interesserte medlemmer inn i salen. Blant tilhørerne sitter en alvorlig Anette Fosse omgitt av gode venner fra Norsk selskap for allmennmedisin. Mange av Nylennas støttespillere fra universitetsmiljøet er også til stede. Pressen er sparsomt representert og Nylenna er ikke å se.

Landsstyret er samlet for å avsi dom over sentralstyrets håndtering av konflikten mellom Nylenna og sentralstyret. «Alle vet» at et forslag om å åpne alle dokumentene for landsstyret kommer til å bli fremsatt, og stemningen er spent. Nylenna har gitt skriftlig samtykke til åpenhet. Derfor står kasser med ferdigtrykte hefter stablet i salen i tilfelle svaret blir ja. Det er tydelig at noen har snakket med ganske mange på forhånd.

Fra sentralstyrebordet skuer presidenten og hans åtte menn og kvinner urolig utover salen. Ingen vet hvor trygt de sitter. De er beskyldt for klønede og amatørmessig håndtering av saken og for å velge taushet fremfor informasjon i en sak som mange mener er en prinsippsak, ikke en personalsak.

For åpen scene?

Ordstyrerne Marta Ebbing og Bjørn Martin Aasen erklærer møtet for åpent og de

rituelle postene bankes fort igjennom. Snart griper Ottar Grimstad ordet «til forretningsorden» og møtet vedtar en redaksjonskomité som skal velges skriftlig. Mens navnene telles opp, gis det grønt lys for å gå løs på generalsekretærsaken.

Som ventet går Ola Jøsendal opp og legger frem forslag om at dokumentene skal åpnes. Mange strekker armen i været og vil ha ordet.

– Avtalen er ikke egnet for åpen scene, sier presidenten.

– Vi trenger ikke detaljer, vi forholder oss til vedtatt taushet og har tillit til sentralstyret, sier Gunnar Ramstad.

– Informasjonen kan være malplassert eller på sin plass. Uansett er det å grafse i forhold vi ikke er i stand til å forvalte, sier Torunn Janbu.

– Det er uryddig det som står skrevet i pressemeldingen om uenighet om tolkingen av rollen som generalsekretær. Vi må ha åpenhet om dette, sier Ola Jøsendal. – Dette er ingen personalsak, saken har prinsipielle sider, derfor må vi ha åpenhet, sier Bjørn Gjelsvik.

– Sentralstyret har umuliggjort reell motstand, sier Folke Sundelin.

Ordvekslingen fortsetter – for og imot. De som er imot, bruker argumenter som skal beskytte Nylennas person, mens de som er for, argumenterer for at innsyn i saken er viktig for å danne seg et bilde av hva selve saken dreier seg om.

Man går til votering. Salen deler seg omtrent i to. Det blir klart at 60 er imot og 53 er for å legge dokumentene frem for landsstyret. Ingen stiller spørsmål ved at sentralstyret avgir stemme i en sak de er så involvert i. Ikke før mot slutten av møtet. Ville resultatet blitt et annet dersom sentralstyret hadde latt være å stemme? På dette landsstyremøtet er det altfor mange ukjente faktorer til at man kan trekke en så enkel slutning.

Kritikk og selvkritikk

To talere har meldt seg. President Bakke er først. Han har grep på situasjonen nå som

skittentøyvasken uteblir. Han forstår at folk er krenket på Nylennas vegne, og hevder at sentralstyret hele tiden har sett på konflikten som en personalsak. Den skriftlige tilbakemeldingen skulle være et utgangspunkt for videre dialog «for å utløse forbedringer på noen områder av rolleutøvelsen».

Så kommer selvkritikken: – Det er lett å se at skriftligheten og presentasjonen av tilbakemeldingen fra 25. november 2002 har virket forsterkende utover det tilsktede, begynner han. – Også styrken i reaksjonen tilsa at det trolig hadde vært mest hensiktsmessig å starte prosessen med en direkte muntlig dialog, selv om realitetene i sentralstyrets budskap ville vært de samme. Sentralstyret tar kritikk på det, avslutter han.

Det var det. Innholdet i saken berøres ikke. Han argumenterer mot Fosses påstand om at konflikten handler om ulikt syn på Legeforeningen som faglig forening og fagforening. – Det er ikke fra generalsekretærens side presentert noe forslag om omprioriteringer til fordel for den faglige virksomheten, sier han. – Den som hevder at konflikten utkrystalliserer tydelige indre motsetninger i synet på foreningens rolle som henholdsvis faglig forening og fagforening, må påta seg å redegjøre konkret for slike forhold.

Bakke adresserer budskapet til Anette Fosse. Hun reiser seg fra tilhørerplass med manuskript i hånden. Både støtte og kritikk har haglet siden hun trakk seg fra sentralstyret 31. januar. Nå skal hun gi sin versjon av hendelsesforløpet. Om opptakten til evalueringen sier hun: – Det kom systematisk negative tilbakemeldinger mot Nylenna, som jeg vil si er i nærheten av trakassering. Prosessen i sentralstyret er eksempel på hvordan gruppedynamikk og vanlige mennesker kan bli grove mobbere. Jeg skammer meg dypt, sier hun.

Arbeidsmøtet i Genève i november var en ren hekseprosess, ifølge Fosse. – Det massivt negative skurret for mange, men siden vi manglet kontrollmuligheter, la vi vekt på presidentens ord. Jeg tvilte på min dømmekraft. Men presidenten ville ha enstemmighet og vi ble enige om en evalueringsprosess. Presidenten skrev referat, og dette ble det beryktede notatet, sier Fosse.

Hun holder fast ved at balansen mellom fag og fagpolitikk er en del av konflikten: – Det var enighet om at generalsekretæren

18. desember 2002. Striden mellom sentralstyret og generalsekretær Magne Nylenna blir kjent.

29. januar 2003. Enighet om sluttpakke, Nylenna slutter.

31. januar 2003. Anette Fosse trekker seg fra sentralstyret.

13. februar 2003. Ekstraordinært landsstyremøte skal vurdere sentralstyrets håndtering av saken.

Bakgrunn: Tidsskriftet nr. 4/2003 og Tidsskriftets nettsider www.tidsskriftet.no

i tillegg til å være leder skulle profilere faget. Han gjorde det, men dette ble ikke vektlagt i evalueringen. Sentralstyret har gjennom sin behandling vist mangelfull forståelse for de faglige sidenes betydning – også for forhandlingsarbeid. Blinde flekker som ikke er erkjent, volder stor skade, sier hun.

Ros og refs

Den videre talelisten blir lang. Siden delegatene er avskåret fra å si noe om innholdet i evalueringen, blir vi vitne til en serie fremførelser der ros avløses av neste talers refs av sentralstyret. Man aner en slags todeling i salen. De store yrkesforeningene forsvare sentralstyrets handlemåte, de små yrkesforeningene og spesialforeningenes representanter har atskillig ammunisjon.

Ola Jøsendal er Nylennas våpendrager på møtet. – I denne saken har alt vært en fiasko, samarbeidet har vært en fiasko, meglingen endte med fiasko, informasjonsstrategien var en fiasko og vi har en åpenhet i foreningen som er en fiasko som jeg ikke føler meg vel med, sier han. En serie mindre akademiske hentydninger fra Jøsendal om sugerør, strategiske giftermål og ferieavvikling blant ansatte, blir påtalt. Debatten bør holde et visst nivå.

Tre forslag til vedtak vises på storskjermen. Det er Ottar Grimstad som er forslagsstiller. I det første ber han landsstyret beklage at Nylenna har gått av og i det andre at prosessen beklages. Tredje forslag innebærer at prosessen med å skaffe etterfølger til Magne Nylenna stilles i bero, og at det settes ned et utvalg som skal gå gjennom roller, oppgavefordeling, samarbeidsrutiner og evalueringsordninger mellom landsstyret, sentralstyret og generalsekretær.

Han reiser spørsmål om ikke modellen med generalsekretær og president kan legge grunnlaget for konflikter både personlig, prestisjemessig, politisk og faglig. Er det riktig å ha en generalsekretær i en så fremskutt posisjon uten at han er ansatt av landsstyret? spør Grimstad.

En delegat spretter opp og spør hva Grimstad egentlig mener med forslaget. Han svarer: – Jeg er ikke kommet for å avsette sentralstyret, hvis det er det du hentyder.

De neste talerne støtter forslaget om å utsette ansettelsesprosessen for å sikre seg mot en liknende strid ved neste korsvei.

Folke Sundelin tolker mangelen på informasjon som at sentralstyret har ønsket taushet og at dette er en bevisst strategi. – Uansett om landsstyret vil ta tilbake delegert myndighet, er det galt om sentralstyret tilsetter generalsekretær nå, sier han.

Leder for allmennlegene Kjell Maartmann-Moe gir sentralstyret full tillit. – Jeg vil at sentralstyret fortsatt skal ansette generalsekretæren. Det er landsstyret som har formulert generalsekretærens rolle. Det er feil å bruke Magne Nylenna som flaggbærer for å sette dette under diskusjon.

Beklager prosessen

Hittil har sentralstyremedlemmene sittet stille og hørt på innleggene. Nå entrer de talestolen i tur og orden for å ta selvkritikk. Einar Hysing er først. – Jeg føler meg uvel. Opptakten til evalueringen var ikke god. Anette Fosse og jeg prøvde på en strategi der målet var å holde sentralstyret sammen og bevare Nylenna og få de nødvendige forbedringer på bordet. Vi mislyktes og må ta kritikk for det, sier han.

– Jeg tar kritikk for formen og beklager at dette møtet ble resultatet, sier Anne Mørch Larsen.

– Jeg føler meg som i en vitneboks i en rettssal. Jeg tar min del av ansvaret, men deler det med sentralstyret og generalsekretæren, sier Anne Grethe Olsen.

– Jeg beklager inderlig at det ikke var mulig å finne en annen løsning da vi tok opp saken. Det finnes heller ingen skjult agenda for fag eller fagforening. Jeg hadde iallfall aldri stått her hvis jeg ikke hadde et faglig engasjement, sier Lars Eikvar.

– Hvis sentralstyret ikke har tillit, så må dere si fra. Jeg tar rollen som arbeidsgiver alvorlig. Informasjonsbehovet til medlemmene kom derfor i annen rekke, sier Yngve Mikkelsen.

– Jeg tar kritikk på at skriftlig innhold førte til at Mange Nylenna valgte å fratre, sier Øyvind Østerås.

– Vi var ikke gode nok. Men jeg vil ikke være med på at vi har motiver vi ikke har, sier Kåre Løvstakken.

Alle har sagt seg lei for prosessen, men ingen har beklaget innholdet i saken. Heller ikke Anette Fosse. Men innholdet vil trolig forbli ukjent, iallfall offisielt.

Noen tar til orde for at sentralstyret skal beklage enda sterkere og vise ydmykhet og evne til selvrefleksjon. Men det blir med den ene runden og en syrlighet om at neste botsøvelse vil være å be sentralstyret legge seg på kne foran landsstyret og trygle om tilgivelse.

Tillit eller mistillit

Redaksjonskomiteen har lyttet til debatten og sydd sammen et forslag til vedtak etter kaffepausen. Komiteleder Sigrun Solberg tar ordet: – Det er viktig at landsstyret viser klart om sentralstyret har tillit eller ikke, sier hun om grunnlaget for forslaget som vises på den blå storskjermen:

«Landsstyret viser til den redegjørelse som sentralstyret har gitt i de tilsendte saksdokumenter, presidentens redegjørelse under landsstyrets møte samt innlegg fra sentralstyrets øvrige medlemmer. Landsstyret tar sentralstyrets beklagelse over prosessen knyttet til evalueringen av generalsekretæren og resultatet av denne til etterretning.»

Siden forslaget skal imøtekomme Ottar Grimstads forslag, får han ordet. Han mener at sentralstyret har tatt atskillig sterkere selvkritikk enn han hadde forventet og trekker forslagene om å beklage Nylennas avgang og prosessen mot ham. Det er det

tredje forslaget, det om å utsette ansettelse av ny generalsekretær, spenningen knytter seg til. Grimstad mener at alle forhold rundt ansettelsesprosedyren må vurderes før en ny generalsekretær skal hentes inn.

I praksis betyr et slikt vedtak at sentralstyret ikke har landsstyrets tillit til å gjennomføre ansettelsen. Vil sentralstyret kaste kortene? Presidenten tar ordet:

– Nesten tillit, det er som å være nesten jomfru. Det betyr at forslaget ikke er til å leve med for sentralstyret, sier Bakke.

Alle forstår hva det betyr. Sentralstyret stiller kabinettsspørsmål. Ottar Grimstad skynder seg å trekke forslaget for å hindre at dramatikken utvikler seg. Men Ola Jøsendal vil ikke la sentralstyret slippe så lett unna. Han ber om at det stemmes over redaksjonskomiteens forslag først. Det vedtas mot én stemme.

President Bakke prøver å overbevise landsstyret om at det vedtatte forslaget er en sterk nok pille for sentralstyret. – Jeg vil igjen forsikre forsamlingen om at dere ikke trenger å være redde for at vi ikke har skjønt noe i løpet av de siste månedene. Selvfølgelig har vi lært. La oss fungere som et fullverdig sentralstyre hvis dere vil ha oss som sentralstyre, ber han.

Luften ut av ballongen

Idet klokken går mot 1830 og de fleste tror at møtet snart er slutt, spretter Ola Jøsendal frem på talestolen.

– Jeg opprettholder forslag 3. Skriftlig avstemning! utbasunerer han. Det blir stille. Hjemreisene til Hammerfest, Harstad, Hamar og Halden er plutselig i det blå. Ordstyrer Ebbing som selv har tenkt seg med fly til Bergen, ymter litt betuttet at dersom dette forslaget vedtas, kan ingen reise hjem. Bakke proklamerer at sentralstyret ikke vil stemme, han ser på dette som et valg. Ebbing ber salen avgjøre om det blir skriftlig avstemning. Sekundet etter klubber hun for åpen votering.

– De som støtter forslag 3, stemmer nå! lyder ordren. Fire stemmesedler går i været. I ett sekund er det stille før applausen bryter løs. Av lettelse? Av glede? Luften er iallfall gått ut av ballongen.

Salen tømmes og folk føler seg tomme. Noen samler seg i smågrupper og oppsummerer kvelden. Er det duket for en organisasjonsdebatt uten gruff i Molde? Hva kunne ha skjedd dersom dokumentene hadde vært på bordet?

Hans Kristian Bakke står igjen i salen. Han virker lettet, kanskje også en smule forbauset. Ettermiddagens uro er som strøket av ham. Han skal rekke flyet hjem til Bergen og dikterer raskt en kommentar til Legeforeningens hjemmesider.

Nina Husom

nina.husom@legeforeningen.no
Tidsskriftet